

SLOVENSKI NAROD

Ishaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 1.90.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

VOLITVE SENATORJEV Dravska banovina voli štiri senatorje

Beograd, 2. oktobra. Mj. Vel. kralj je podpisal zakon o volitvi senatorjev. Zakon določa med drugim:

Senatorji se volijo za dobo šestih let. Polovica senatorjev, izvoljenih pri prvih volitvah, bo morala po triletni funkciji dobi odstopiti ter bodo njihova mesta zasedena potom novih volitev. Na ta način se bo senat obnavljal vsaka tri leta.

Volitve senatorjev se vrše po volilnih enotah. Vsaka banovina predstavlja po eno volilno enoto. Na vsakih 300.000 prebivalcev se voli en senator.

Volitve se vrše istega dne po vsej državi. Volilno pravico imajo: 1. narodni poslanci dotične banovine, 2. vsi bankni svetniki dotične banovine, 3. vsi predsedniki občin dotične banovine.

Za senatorja je lahko izvoljen vsak državljan, ki je izpolnil 40. leto ter govori, čita in piše narodni jezik. Nihče pa ne more biti istočasno senator in narodni poslanec. Senatorji tudi ne smejo biti istočasno državni dobavitelji ali državni podjetniki.

Volitve senatorjev so neposredne in javne ter se vrše po volilnih imenikih. Volilne imenike sestavi za vso banovino okrožno sodišče na sedežu banke uprave in sicer na podlagi poročila prvostopnih upravnih oblasti, kakor tudi na podlagi poročila Narodne skupščine, v kolikor gre za volilno pravico narodnih poslancev. Volilni imeniki se morajo objaviti v uradnem

listu banke uprave. Popravila volilnih imenikov se lahko zahtevajo najkasneje 10 dni pred volitvami.

Najkasneje 15 dni pred volitvami se morajo predložiti kandidatne liste okrožnemu sodišču na sedežu banovine v potrditev. Kandidatne liste mora podpisati najmanj 50 oseb, ki imajo volilno pravico za volitev senatorjev. Kandidatna lista, ki jo potrdi sodišče, se nato objavi v »Službenih Novinah« in uradnem listu dotične banovine.

Za vsako banovino se določi samo eno volišče na sedežu banke uprave. Volišče je lahko v občinskih, šolskih ali državnih prostorih. Vsak volilec mora pri glasovanju povedati glasno, da slišijo vsi člani volilnega odbora svoje ime, rodbinsko ime, poklic in bivališče. Predsednik volilnega odbora se mora nato prepričati, ali je volilec vpisan v volilni imenik. Če pa volilca nihče izmed članov volilnega odbora osebno ne pozna, ugotovi njegovo identiteto. Nato mora predsednik volilnega odbora naštetj volilcu vse kandidatne liste in ga vprašati, za katero glasuje. Volilec glasuje javno na ta način, da imenuje ime nosilca liste, za katero hoče oddati svoj glas. Glasovanje traja od 8. zjutraj do 8. zvečer. V primeru neredov se lahko volitve prekinejo, dokler se red ne vzpostavi. Nadaljni postopek je sličen onemu za volitve narodnih poslancev. Razdelitev

mandatov izvrši glavni volilni odbor po D. Hontovem sistemu. Pri enakem številu glasov odloča žreb. Mandati, ki pripadejo eni listi, se razdele med posamezne kandidate na tre listi, začeti s nosilcem, in nato po vrsti na ostale kandidate, kakor so zabeleženi v listi. V onih volilnih enotah, kjer se voli samo en senator, pripade mandat kandidatu, ki je dobil relativno večino glasov. Če je za eno volilno enoto prijaven in potrjena samo ena kandidatna lista, proglasi volilni odbor kandidate te liste za izvoljene brez volitev. Izvoljenim senatorjem izda volilni odbor pooblastila, podpisana od vseh članov volilnega odbora.

Vse pritožbe proti volitvam se pošljejo senatu neposredno ali preko notranjega ministra. Pravico pritožbe ima vsak volilec, pa tudi notranji minister. Če se med funkcijo dobo senatorsko mesto izprazni, se izpopolni z osebo, ki je na vrsti na isti kandidatni listi.

Za prve volitve senatorjev je merodajno ljudsko štetje iz l. 1931. Na podlagi rezultatov tega ljudskega štetja bo imela dravska banovina 4, savska 8, vrbaska 3, primorska 3, drinska 6, zetska 3, dunavska 8, moravska 5, vardarska 6 in Beograd 1 senatorja. Skupno bo torej izvoljenih 47 senatorjev. Ker ima po ustavi kralj pravico imenovati prav toliko število senatorjev, bo štel prvi senat kraljevine Jugoslavije skupno največ 94 senatorjev.

Avstrijska vlada v krizi

Kompromis o sanacijskem programu nemogoč — Ako pride do ostavke vlade, bo parlament razpuščen, sanacijski zakon pa uveljavljen z zasilnimi uredbami

Dunaj, 2. oktobra. Avstrijska republika preživlja zopet težke čase. Nezdrave politične razmere, ki vladajo v Avstriji že par let, seveda niso ostale brez posledic za gospodarstvo. Zato je zašla Avstrija v tako težaven finančni položaj, da je temeljita sanacija nujno potrebna. Avstrijci so bili prva povojna leta navajeni živeti od miloščine in podpor inozemstva, kar jih je zapeljalo k prekomernim investicijam in k pravemu razsipanju v državni upravi. Znano je, da ima avstrijska republika najdražji upravni aparat. Proračun male zvezne države, ki šteje komaj 6 milijonov prebivalcev, znaša nad 16 milijard dinarjev, za dobro četrtino več kakor pa proračun Jugoslavije. Davčna bremena so zaradi tega ogromna. Pri vedno večji suši v državni blagajni se je avstrijska vlada zopet obrnila na Društvo narodov odnošno na inozemstvo za novo posojilo. Dr. Buresch je dobil v Zenevi nalog, da mora nemudoma sanirati avstrijske državne finance in znižati izdatke še za tekoče proračunsko leto za najmanj 200 milijonov šilingov, za 1,6 milijard Din. Ta redukcija mora biti izvršena najkasneje do 10. oktobra, ko zapadejo večja inozemska posojila v skupnem znesku 250 milijonov šilingov. Teh posojil Avstrija ne more vrniti, ako ne dobi novih kreditov. Zato mora biti, sanacijski program nemudoma rešen.

Vlada je sestavila poseben sanacijski zakon in ga predložila parlamentu. Zakon določa tudi občutno redukcijo uradniških prejemkov, ki se giblje med 10 do 25 odstotkov celokupnih prejemkov. Ta načrt je naletel pri posameznih strankah na hud odpor. Pogajanja zadnjih dni so ostala skoro brezuspešna. Le v nekaterih točkah je prišlo do sporazuma, v glavnem pa visi še ves sanacijski program v zraku. Na včerajšnji seji Narodnega sveta je bil izvoljen poseben odbor kot pododbor finančnega odbora, ki bi moral do danes opoldne najti kompromisno rešitev. Odbor je razpravljal vso noč, vendar pa do 11. dopoldne sporazuma še ni bilo. Zvečer so v parlamentarnih krogih govorili, da bo vlada odstopila, ako parlament danes ne bo sprejel sanacijskega programa. Ker se je pokazalo, da ni upati na sporazum, se dopoldne z vso gotovostjo zahtevali, da je odločitev že padla in da bo zvezni kancelar dr. Buresch že opoldne predložil zvečnemu predsedniku ostavko svoje vlade. Tudi posredovanja avstrijskega poslanika v Parizu dr. Fribergerja, ki je nalašč v ta namen prišel iz Pariza, da bi pospešil sprejetje sanacijskega zakona, od katerega je odvisen nadaljni potek pariških pogajanj za novo posojilo, je ostalo brezuspešno. Če pride do vladne krize, bo parlament najbrže razpuščen in razpisane nove volitve, sanacijski zakon pa uveljavljen z zasilnimi uredbami.

Priprave za volitve v Narodno skupščino

Pozivi predsedniku vlade za prevzem kandidature — Določevanje predsednikov volilnih odborov — Začasni prostori za seje Narodne skupščine

Beograd, 2. oktobra. M. Z razpisom skupščinskih volitev se je obnovilo po vsej državi politično življenje. Povsod se vrše živahne priprave za volitve. Na sestankih, ki se vrše v vseh srezih, razpravljajo o sreskih kandidatih in pred vsem o sestavi državne kandidatne liste. Vsak dan prihajajo v Beograd novi pozivi ministrskemu predsedniku Živkoviću naj srečimo mesto nosilca državne liste.

Glavni volilni odbor je skoraj že dokončal svoje priprave za volitve. V sredo so bila določena volišča, včeraj pa se je pričela razprava o določitvi predsednikov volilnih odborov. V načelu je bilo sklenjeno, da bodo imenovani za predsednike volilnih odborov kolikor mogoče domačini, da se na ta način prihranijo potni stroški.

Beograd, 2. oktobra. M. Z razpisom volitev v Narodno skupščino je postalo zopet

aktualno vprašanje, kje bo Narodna skupščina zasedala. Novo poslopje Narodne skupščine še ni dogotovljeno in se do sestanka novoizvoljene Narodne skupščine 7. decembra tudi ne bi moglo dogotoviti. Zato je bilo treba poiskati druge primerne prostore. Izbira je padla na prostore gledališča na Vračaru, v tako zvani Manježi. V tem gledališču je v parterju prostora za 300 ljudi. Z odstranitvijo lož se bo dala dvorana tako povečati, da bo dovolj prostora tudi za eventualne skupne seje skupščine in senata. Uprava gledališča je danes izročila poslopje ministrstvu za gradbe, ki bo poskrbelo za primerno preureditev prostorov tako, da bo za sestanke Narodne skupščine vse pravčasno pripravljeno.

Obrestna mera pri Poštni hranilnici ostane neizpremenjena

Poštna hranilnica kraljevine Jugoslavije objavlja uradno z ozirom na neuteleljene vesti o znižanju obrestne mere za hranilne vloge, da ostane obrestna mera za hranilne vloge pri Poštni hranilnici neizpremenjena in znaša — kakor doslej — 6%, 5% in 4%. (AA)

Francosko zlato

Paris, 2. oktobra. Včeraj je prispelo iz Amsterdamu na letališče v Le Bourgetu z letali 18 ton zlata v vrednosti 300 milijonov frankov.

Paris, 2. oktobra. Celokupni dotok zlata iz Amsterdamu je znašal včeraj 6210 kg v vrednosti 105.57 milijona frankov. Zadnji izkaz Francoske banke, pri katerem pa dotok zlata zadnjih treh dni še ni všteti, izkazuje povečanje zlate rezerve za 771 milijonov. Zlata rezerva Francoske banke je dosegla rekordno višino 59.35 milijard frankov.

Odtok zlata iz Amerike

London, 2. oktobra. Kakor poročajo iz Newyorka, je valutna kriza v Angliji v zadnjih 10 dneh povzročila Ameriki izgubo 278 milijonov dolarjev v zlatu. Razen tega so inozemske osrednje emisijske banke v istem času nakupile zlata za 251.1 milijona dolarjev. Izmed zneskov, ki so bili odpravljeni iz Amerike, je odšlo 23 milijonov dolarjev v Francijo, 4000 dolarjev v Avstrijo, 2600 dolarjev v Nemčijo in 2000 dolarjev na Poljsko. Včeraj je newyorská Federation Reserve Bank pripravila za tuj račun 19 milijonov dolarjev.

New York, 2. oktobra. AA. V finančnih krogih se opaža velika skrb zaradi vedno večjega odtoka zlata iz Amerike. Listi zahtevajo enega odredb za pobiranje obstoječe krize ter svetujejo, naj se skliče mednarodna konferenca, da prouči položaj.

New York, 2. oktobra. Kakor cenijo, bodo dividende za tretje četrtletje letos, ki jih bodo izplačevala ameriška podjetja, za 175 milijonov nižje, kakor so bile v enakem razdobju prejšnjega leta.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA
Devize: Amsterdam 2262.78 — 2269.62, Bruselj 782.64 — 785, Curih 1088.45 — 1101.75, London 219.02 — 226.52, New York 5596.51 do 5613.51, Pariz 221.12 — 221.78, Praga 165.86 — 166.36 Trst 283.02 — 289.02.

INOZEMSKÉ BORZE
Curih: Pariz 20.12, London 20.25, New York 510.37, Bruselj 71.25, Milan 26, Madrid 46, Amsterdam 205.50, Berlin 119, Sofija 3.72, Praga 15.10, Varšava 57, Budimpešta 90.25, Bukarešta 3.03.

Obračun s Heimwehrom v avstrijskem parlamentu

Viharna debata o zadnjem prevratnem poizkusu Heimwehrovcev

Dunaj, 2. okt. Na včerajšnji popoldanski seji Narodnega sveta se je nadaljevala debata o socialno-demokratski interpelaciji glede heimwehrovskega prevrata 13. septembra. Kot glavni govornik je nastopil za socialne demokrate dr. Dannenberg.

Ko je končal svoj govor še socialno demokratski poslanec dr. Eisler, je govoril notranji minister Winkler, ki je izjavil, da je bila vlada že v avgustu obveščena o pripravah Heimwehra za prevrat. Vodilni elementi te akcije so bili, kakor je bilo vladni že takrat znano, monarhistični krogi, večinoma bivši plemenitaši, ki so hoteli ves pokret Heimatschutzu izrabiti v svoje namene. Dr. Winkler je nadalje izjavil, da je vlada prepričana o potrebi razpusta vseh obojestranskih strankarskih organizacij, vendar pa ne more ugoditi zahtevi socialnih demokratov, da bi razpustila samo organizacije Heimatschutzu na Štajerskem. Pripravljena je seveda na vsako presenečenje in bo tudi v bodoče znala braniti republiko proti vsem prevratnim poskusom kateregakoli izvora.

Med govorom dr. Winklerja je prišlo ponovno do viharnih incidentov, ker so socialni demokrati očitali vladi, da skuša ščititi prevratnike.

Za notranjim ministrom je govoril vojni minister Vaugoin, ki je skušal ovreči očitke socialnih demokratov, češ da vlada

ni pravčasno nastopila proti heimwehrovcem.

Do največjega hrupa je prišlo v zbornici med govorom štajerskega deželne glavarja dr. Rintelena, ki je skušal ovreči očitke, da je sodeloval s Heimwehrom in bil tudi pri zatiranju prevrata predvečer pasiven. Ko je dr. Rintelen izjavil, da je dunajski župan Seitz pri nemirih na Dunaju v juliju l. 1927 padel policiji in vojakom v objem, ko so obojestransko nastopile proti upornikom, so socialni demokrati pričeli kričati: »Laznjivec! Vi lažete!« Poslanec Witternig je zaklical dr. Rintelenu: »Vi ponarejalec bankovcev! Vi ste vendar ponarejali češkoslovaške novčanice! Vi bi radi govorili!«

Hrup v zbornici je postal vedno glasnejši, tako da Rintelena ni bilo več mogoče razumeti. Njegov govor se je končal med splošnim kričanjem.

Za njim je govoril zastopnik Heimablocka, bivši pravosodni minister v Vaugoinovi vladi dr. Hueben. Njegova obramba Heimatschutzu in napadi socialnih demokratov so zopet izzvali vihar ogorčenja med socialnimi demokrati. Govornika ni bilo več mogoče razumeti, tako, da je moral končno svoj govor prekiniti. Tik pred koncem je še zaklical: »Sovražniki so v Avstriji na levici!«

Veliki izgredi brezposelnih v Angliji

Protesti proti znižanju podpor brezposelnim — Krvavi spopadi demonstrantov s policijo

London, 2. oktobra. Težaven proračunski položaj Anglije je jasno razviden iz včeraj objavljenega polletnega poročila angleškega zakladnega urada. Dohodki in prvem polletju so se v primeri z dohodki za isto dobo v prejšnjem letu zmanjšali nad 37 milijonov, izdatki pa povečali nad 8 milijonov funtov. Primanjkljaj znaša po poteku prvega polletja nad 98 milijonov funtov, dočim je v prvem polletju prejšnjega leta znašal le 58.25 milijonov funtov.

London, 2. oktobra. V političnem položaju včeraj še ni bilo nobene bistvene izpremembe. Vlada se je sestala šele v večernih urah. Vrše se živahna pogajanja za rešitev vprašanja, kako bi mogla združena nacionalna vlada apelirati na narod z volitvami. Zaenkrat še ni gotovo, ali bodo ta pogajanja zaključena do konca tedna.

V Salfordu so priredili včeraj brezposelnim demonstracijo proti nameri, da se znižajo podpore zanje. Skušali so tudi vdreti v mestno hišo, pri čemer je prišlo do spopada s policijo.

London, 2. oktobra. V Bristolu, Glasgowu, Duisburgu in drugih industrijskih centrih je prišlo včeraj do velikih nemirov in izgredov brezposelnih. V Glasgowu je več tisoč brezposelnih prišlo pred mestno hišo, nakar je posebna deputacija izročila županu spomenico, v kateri protestirajo proti znižanju podpor za brezposelne. Pozeje so začeli brezposelni demonstrirati po ulicah. Napadi so trgovine, razbili izlozbozna okna in izropali več trgovin z živili. Policija je morala uporabiti orožje. Prišlo je do krvavih spopadov. Nemiri so trajali preko polnoči in šele proti jutru so se demonstranti razkropili. V borbi so bili trije policisti smrtno nevarno ranjeni. Mnogo ljudi je bilo aretiranih.

25 milijonov posetnikov na pariški razstavi

Paris, 2. oktobra. Od otvoritve je posetilo kolonialno razstavo okroglo 25 milijonov oseb. Pariška trgovska in obrtna zbornica je zaprosila vlado, naj bi razstavo zopet otvorila prihodnje leto.

Potovanje Lavala v Ameriko

Predsednik francoske vlade bo odpotoval v Ameriko na poset predsednika Hooverja sredi meseca — Ugoden odmev berlinskega sestanka v Ameriki

Paris, 2. oktobra. Kakor poroča »Temps«, se bo ministrski predsednik Laval vkrcal dne 16. oktobra na parnik »Ile de France« za pot v Ameriko. V času njegove odsotnosti bo prevzel pravosodni minister Pégard ministrsko predsedstvo, minister za kmetijstvo Tardieu pa notranje ministrstvo.

Paris, 2. oktobra. AA. Dan odhoda ministrskega predsednika Lavala v Washington uradno še ni določen. Briand je imel v

sredo konferenco s francoskim poslanikom v Washingtonu Claudelom. Laval odpotuje v Ameriko bržkone 12. t. m. in bo odsoten tri tedne.

»Petit Journal« poroča iz ameriških krogov, da so nanje napravili berlinski razgovori zelo dober vtis, češ da se bo na ta način svetovna kriza znatno omilila.

V tukajšnjih političnih krogih govore, da bosta Francija in Nemčija prav kmalu pričeli razgovore o razorožitvi.

Francija omejuje uvoz

Uvedba kontingentiranja uvoza inozemskega blaga — Francija bo morala uvoziti 15 milijonov stotov pšenice

Paris, 2. oktobra. Tukajšnja trgovska zbornica ugotavlja glede na omejitve uvoza inozemskega blaga najrazličnejših vrst v Francijo, da je do tega moralo priti, ker je v zadnjem času uvoz narastel v toliko meri, da je ogrozil trgovinsko bilanco Francije.

Beograd, 1. oktobra. AA. Odredba francoske vlade o omejitvi uvoza se mora tolmačiti kot ukrep za uravnavo uvozne trgovine in uvedba politike kontingentiranja. Tako bodo uvozniki lahko izračunali, koliko smejo uvoziti blaga. Ker je uvoz omejen, bo prišlo do naglega padanja cen zaradi cenejšje proizvodnje v inozemstvu, s čemer bi bili v prvi vrsti prizadeti inozemski producenti. Kakor se doznava, bo v kratkem izdan nov odlok, ki bo odredil kontingentiranje za vsako tujo državo posebej za dobo treh ali šestih mesecev.

Paris, 2. oktobra. AA. »Petit Journal« doznava, da bo letošnja pšenična žetev v Franciji znašala 70 milijonov stotov, za 5 milijonov manj nego l. 1929. Ker torej letošnja francoska žetev pšenice ni dobro obrodila, bo morala Francija uvoziti iz inozemstva 15 milijonov stotov.

Ponudba sueške družbe egiptski vladi

Paris, 2. oktobra. »Chicago Tribune« poroča, da je družba za vzdrževanje Sueškega prekopa ponudila egiptski vladi posojilo 100 milijonov dolarjev, ako ji podaljša koncesijo od 100 za nadaljnjih 50 let. Obenem je družba ponudila egiptski vladi 8 odstotkov čistega dobička na leto, če dovolji, da sme zaposliti dvakrat več francoskih državljanov kakor ostalih namencev.

Dr. Aljehin o blejskem turnirju

Poseben pomen turnirja — Laskava sodba o mladi generaciji — Dr. Aljehin o svojem uspehu

Ljubljana, 2. oktobra. Včeraj smo poročali o brzopoteznem šahovskem turnirju v našem radiu, kjer so nastopili prednočnimi velemojstri dr. Aljehin, Niemcovič, dr. Tartakower in dr. Vidmar. Pred začetkom brzoturnirja je imel dr. Vidmar daljše predavanje o pomenu blejskega turnirja, za njim se je pa oglasil k besedi svetovni prvak dr. Aljehin, ki je govoril v ruščini o mladi šahovski generaciji in tudi o blejskem turnirju. Svoj govor nam je dal na razpolago in priobčujemo ga, kolikor smo ga mogli razbrati iz naglo pisanega koncepta.

»Za šahovski svet je pridobil turnir na Bledu po svoji sestavi udeležencev takoj čisto poseben pomen in sicer: na Bledu se je prvič v zgodovini povojnih turnirjev srečalo tako zvano »mlado pokolenje« s tako zvanimi »veterani«, — je dejal dr. Aljehin. Res, poučenim se je zdela ta razvrstitev dveh pokolenj nekolkolko umetna, »starec« od 38 do 43 let, »mladim« od 24—27. Zato se je zdela težko postaviti pomen razmeroma tako neznatne razlike v starosti na čelo osti najserioznejše sportne tekme.

Vendar se je pa javno šahovsko mnenje najbolj interesiralo za rezultate in možne uspehe štirih mladih igralcev, ki so opozorili v zadnjih dveh letih svet nase, in sicer Kashdana, Flohra, Stoltza in Pirca. In rezultat turnirja je bil po mojem mnenju poučen: pokazal je, da splošno zanimanje za ustvarjanje teh štirih mojstrov ni bilo nezadovoljno. Saj so se povzpeli trije izmed njih med nagrajene, a četrti, Pirc — in v tem pogledu se popolnoma strinjam s prof. dr. Vidmarjem — sicer ni dobil nagrade, vendar bo pa v bližnji bodočnosti dosegel znatno večji uspeh.

Kar se tiče stila teh treh mladih igralcev, je po mojem mnenju najgloblji med njimi Flohr; nedostaki njegove igre so v znatni meri manj šahovskega, kakor osebnega značaja: on je še močno lahko mislen in včasih nervozen; v kolikor se bo znal v tem pogledu poboljšati, bo lahko dosegel še zelo mnogo. Druga dva, znatno zrelejša — Kashdan in Stoltz — sta po stilu pravo protislovje: Kashdanova igra je suha, trezna, ameriška, njen

glavni problem je po mojem mnenju delno pomanjkanje ustvarjalne fantazije. Nasprotno ima pa Stoltz precejšen kombinacijski talent, zato je pa razmeroma malo vztrajen proti solidni in mirni igri. Vsi

trije so pa pri vsem tem docela zaslužili čast stopiti v isto vrsto s takimi priznanimi svetovnimi veličinami, kakor je prof. Vidmar in takoj za zelo izkušenima velemojstroma Bogoljubovim in Niemcovičem.

Ob koncu omenim o sebi, da me je moj uspeh sicer zadovoljil, ni pa prišel nepričakovano. Težko sem si mislil, da bi se mi ne posrečilo doseči dobrega uspeha v bratski Jugoslaviji, na katero me veže po nedavnem posetu toliko lepih spominov. In ta, za druge tako dolg turnir na Bledu, se je zdel meni zaradi čudovitih lepot našega letovišča in ljubeznivosti prirediteljev tekme še mnogo, mnogo prekratek. Naj mi bo dovoljeno izreči pri tej priliki svojo iskreno, prisrčno zahvalo mojim jugoslovenskim tovarišem in izraziti upanje, da mi bo mogoče še večkrat posetiti bratsko jugoslovensko državo.

Poročilo o Ljubljani XVI. veka

V nacionalni biblioteki na Dunaju je našel dr. Stele popotni dnevnik Huga Blotiusa iz leta 1571.

Ljubljana, 2. oktobra.

Tudi najstarejše tiskano poročilo o naši Ljubljani smo mogli razstaviti na razstavi mest po uslužnostni Državne licejske knjižnice. Poročilo v katerem se sploh prvič v tisku in latinščini omenja naša Ljubljana, je velika, lepo tiskana knjiga, ki jo je napisal Hartmann Schedel in izdal v Norimbergu l. 1493. Tu lahko čitate sami: »Hoc oppidum slavii et itali lublana vocat ex luce palude sumpto vocabulo. To mesto se zove slovansko in italijansko Ljubljana, z besedo, zajeto po močvirnem kraju. In Schedel še navaja, da se po tej deželi govori slovenski!

Kako se je izpreminjal in krčil grad na Gradu, kako je naraslo mesto na šir in navzgor, kako so izginjale palače in cerkve, kapele, samostani l. dr., pa vam kažejo slike in risbe, umetniške, diletantske, iz raznih dob in od raznih mojstrov ali obrtnikov. Vse so velezanimive in vse jasno kažejo, da so njih ustvaritelji ljubili naše mesto in bili ponosni na našo lepo, pošasti, a vztrajno napredujočo Ljubljano. Razume se, da smo razstavili vsaj nekaj slik tudi naših modernih umetnikov z raznih vidikov na moderno naše mesto. Ako bi hoteli razstaviti vse najboljše slike naših sodobnih umetnikov, bi potrebovali vsaj še en enako velik paviljon. Aka pa smo hoteli pustiti nekaj prostora tudi sodobni Ljubljani, smo morali žal, ostaviti še mnogokaj na magistratu, v muzeju in po privatnih zbirkah. Nadejamo se, da najde tudi marsikaj tukaj izpuščenega prav kmalu prostora v novem mestnem muzeju.

Gosp. dr. Fr. Stele pa je bil izredno ljubozni, da mi je dovolil prvemu objaviti doslej neznan poročilo o Ljubljani XVI. veka. V Nacionalni biblioteki na Dunaju je g. dr. Stelč iztaknil v kodeksu 8944. popotni dnevnik Huga Blotiusa iz l. 1571. — torej izpred Valvazorjeve dobe. Po prepisu Stelčevem se glasi (iz latinščine prevedeno) poročilo o naši ljubi stari Ljubljani takole:

»Mesto Ljubljana je od savskega broda oddaljeno pičlo miljo. Ker pa smo zvečer dospeli prepozno, smo bili iz mesta izprti ter smo prenočili v zanemarjenem predmestju pri nekem nepridipravu. Noč smo prebili na senu, prinošenem v blev. Tako smo za slabo večerjo, trdo posteljo in za slabo oskrbo konj plačali 80 krajercjev, potem pa odjezdili v mesto k mestnemu sodniku, dostojanstvenemu in plemenitemu možu. Prej pa smo se morali pri graških in slovenjgraških vratih izkazati s svojimi listinami, ker drugače bi nas ne bili pustili v mesto. Tu smo potrošili trije s tremi konji za vse skupaj 114 krajercjev.

Labach, italijansko Lubiana, vandalsko ali ilirsko Ljubljana, je mesto, ki ima škofa, čegar last pa ni. Mesto je namreč last nadvojvode Karla. Leži ob reki Ljubljanici, ki teče skozi mesto, oba brega pa veže most. Po velikosti se zdi, da je mesto enako Gradu, dasi ima Gradec večje zgradbe in bolje utrjen grad, ki leži na višjem mestu. Toda

Ljubljanski grad ima ljubeznivejšo lego. Zgrajen je namreč na solčnem hribu in je obdan z drevjem raznih vrst. Grad se imenuje Ljubljana kakor mesto in reka. Okoli in okoli leži mogočno in za pogled prijetno obzidje. Tudi tukaj vlada ilirski jezik, pa nemščina; služba božja se vrši v obeh jezikih in v obeh verah, papeški in luteranski. Vrše se tudi luteranske ceremonije. Tu smo imeli za gostitelja sodnika, ki je dostojanstven in dober mož. Mera vina tehtala 54 unč. Reka Ljubljana teče po sredi mesta. Desni del mesta je krajši in prostornejši, levi pa daljši in obstoji iz prav dolge, neoskrbovane ceste. Tudi predmestja ima mesto. Z najvišje točke Gradu proti severu in jugu je najlepši razgled na ravnine. Mesnice so postavljene na mostičih pred mestom in sredi mesta, kar je dobro za snagot.

Blotius je torej takoj opazil, da sta si Ljubljana in Gradec podobna, a da je naš Grad lepši. Kakor vidite, je vladal takrat na mestnih vratih sila strog red: po določeni uri niso vrat prav nikomur več odpirali. In celo podnevi so se morali potniki legitimirati, drugače jih niso puščali v mesto. Da imenuje Blotius katoliško vero »papeško«, morda kaže, da je bil sam luteranec... Ako je Blotius plačal za tri osebe in tri konje naslednjega dne le 114 krajercjev, ga je predmestni krčmar »nepridiprav« resnično grdo odrl, za ležišče na slami in mrvi in za slabo oskrbo konj kar 80 kraje. »Graška in slovenjgraška vrata« so bila ob današnjem Frančiškanskem mostu.

Dve reči je pohvalil Blotius — razen »mogočnega in za pogled prijetnega obzidja« in »ljubeznivega, solčnega, z raznim drevjem poraslega Gradu — prav posebno: gostoljubnega mestnega sodnika, o katerem je zapisal kar dvakrat, da je gravis et bonus: dostojanstven, plemenit, dober... pa ljubljanske mesarje, da imajo svoje ljubljanske mesnice tik ob Ljubljani in torej — skrbje za higijeno.

Ker ni opazil ljubljanskih žen in deklet, »Na mislim, da mož ni bil mlad.« Od nekdanje lepe so Ljubljanke slovele... »Zapel Prešeren, opeval »Kranjci leptot«, pozdravljal »Slovenke, prelepe, zlahkne rozičec« in rad ogledoval »svetečelične ljubljanske ljubezne gospodične«, »lepte cvet in čast Ljubljanec... Ne morem si misliti, da bi bile Ljubljanke in Kranjice l. 1571 manj lepe kakor v Prešernovi dobi. Vendar jih ni Blotius niti opazil in ni našel zanje niti besede! Naši grajski hrib mu je bil všeč, pa naše mesarje je pohvalil, da so snažni, a vse drugo v mestu — kar bi nas še danes zanimalo — je prezl.

Na najvišjo točko Gradu se je povzpeli in občudoval — razgled. A kakšen razgled? »Najlepši razgled na ravnine!« — Naših planin torej ni videl? Ni mu bilo všeč prav tisto, kar je z Ljubljanskega Gradu videti najkrasneje, najveličastnejše! Kakor kasneje Valvazorju pač tudi Blotiusu naši snežniki niso bili prav nič zanimivi in zato niti

omembe vredni. In tudi zato je za nas Blotiusovo poročilo danes, ki imamo na velesjemu celj vrsto reliefov naših divnih gora iz vse dravske banovine, še prav posebno zanimivo.

Fran Govekar.

Elite Kino Matica

Vsa Ljubljana uživa v veseli zabavi! — Ljudje se smejejo do solz!

Hitite, pridite in oglejte si še danes sijajno opereto

Mamselle Nitouche

V glavni vlogi ženski Chaplin — popularna

ANY ONDRA

Georg Alexander, Oskar Karlweis, Hans Junkermann

Smeš! Salve smeš! Smeš!

Kot dopolnilo I. Ufin kabaret z najboljšimi pevci in umetniki!

Dajos Bela orkester!

Ob 4., 7 1/4 in 9 1/4 zvečer

Abonma predstava I.

Telefon 2124.

Slovinci v Ameriki

Tragična smrt 21letnega mladeniča — Smrtna kosa in drugo

V Calumetu se je v septembru smrtno ponesrečil 21letni France Klobučar, sin Franca in Josipine Klobučar. Peljal se je z avtomobilom na izlet, zaletel se je v drevje in avto se je razbil. Klobučar je bil takoj mrtev. Nesrečnega mladeniča je že lani doletela težka nesreča. Delal je v rudniku, pa se je utrgala velika skala, mu padla na nogo in mu jo zlomila. Poleg roditeljev žaluje za pokojnikom brat France.

V La Salle, država Illinois, je podlegla po dolgi in mučni bolezni posledicam težke operacije Ivana Gazvoda. Zapustila je moža in pet odraslih otrok. Istočasno, ko je bila Gazvoda operirana, je njenemu sinu Josipu umrla žena. — V Rock Springu je 4. septembra umrl nenadne smrti Anton Tomič. Zadela ga je srčna kap. — V Milwaukee je pred tedni umrla Angela Lever v starosti 19 let. — V Newyorku je umrla v bolnici Katarina Schneller. Podlegla je želodčnemu raku, ki jo je razjedal dve leti. — V Clevelandu so umrli: Josipina Bartol, stara 49 let, doma iz Dudenje vas pri Trebnjem; Angela Zdravje, doma iz Vrbovca pri Doberničah, Marija Štukelj, stara 36 let, doma iz Storoze pri Rakeku; Anton Štefnečič, po domače Bognar, star 55 let doma iz Planine pri Rakeku; Martin Novak, star 54 let, doma s Ponive pri Trebnjem.

V Lorainu, država Ohio je umrla Matilda Janežičeva, stara 27 let. — V kraju Ely, država Minnesota, je 28. avgusta umrla Ana Skubic, stara 36 let. Pokojna je bila doma iz Poženka na Gorenjskem. Zapustila je moža, sina in dve hčerki.

Društveno in družabno življenje med ameriški Slovenci se vedno lepše razvija. V zadnjem času je bilo po raznih slovenskih naselbinah zopet ustanovljeno več novih društev, zlasti pa goje Slovenci petje in glasbo. Tako je bila med drugim v septembru v Jolietu ustanovljena mladinska godba, ki šteje že 55 članov. — V Lorainu se je vršila prva prireditev šolarjev, ki je prav lepo uspeła.

Ta mesec se bo vršila v Clevelandu sedma redna letna skupščina Slovenske dobrodelne zveze, ki ima svoj sedež v Clevelandu. Zveza šteje okrog 10.000 članov in je zelo močno situirana podporna organizacija.

Filmski operaterji kot čudodelni zdravniki

Dva filmska operaterja sta vztrajno živila dolgo časa v deželi Eskimov, da bi filmala običaje prebivalcev. Ker so pa Eskimi nezaupljivi, sta morala uporabiti zvijače. Da sta premagala strah pred kamero. Ko so postali prebivalci bolj zaupljivi, so smatrali tujce kot medicince, od katerih so pa tudi zahtevali zdravilja. K sreči sta imela v zalogi Aspirin-tablete, ki pri prehlajenju, influenci, gripi, revmatizmu itd. vedno pomagajo. Tako sta olajšala marsikatero bolečino, pridobila sta si hitro zaupanje Eskimov in z bogato zbirko sta se povrnila v svojo domovino.

Radioprogram

Sobota, 3. oktobra.
12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13.00: Čas, plošče; 13.30: Salonski kvintet; 13.50: Šahovska ura, g. Bogo Pleničar; 20.00: Samospevi ge. Čadež-Biber; Zabavni večer: a) Kuplete poje g. Danilo Bučar; b) Magistrov šramel kvartet; c) Harmonika solo, g. Stanko.

Na dan z imeni malodušnežev!

Zahteva po objavi imen vseh onih, ki so širili paniko in dvigali svoje vloge

Ljubljana, 2. oktobra.

Današnji »Jugoslovenski Lloyd« piše pod naslovom »Neka se zna!«: Ko so navallili vložniki na denarne zavode in dvigali denar, je objavil vplivni beograjski »Trgovinski glasnik« umesten članek »Neka se zna!« in v njem objavil misli in predloge, ki se z njimi popolnoma strinjamo, dopolnjujemo pa tudi ono, kar smo že napisali ali pa hoteli napisati.

Videti je, da se je naval vložnikov polegel, ljudje so se polagoma spametovali in prišli do prepričanja, da je bil njihov strah neupravičen. Pomirjajoče izjave s pristojne strani so učinkovale. Ne smemo pa pozabiti, da se v splošni mrzlici Evrope zopet lahko omaje zaupanje tako naših ljudi v denarne zavode, kakor tudi vrednost dinarja. Zato je neobhodno potrebno hitro delati in smotreno postopati. Mislimo, da je treba dosedanja izkušnja čim najbolj izkoristiti. Na primer, tisti veliki in močni instrument, ki ga imenujemo javno mnenje, dosedaj ni izkoristčen. Pozabili smo na koristi javne besede! Skoraj smo prezrili moč prepričevanja in dejstvo, da se z javno diskusijo najlažje razprše zmote in zavrne napačno mnenje. Zato smo imeli nedvomno škodo.

Prepričani smo, da je naša javnost pripravljena pomagati pri finančnem ozdravljenju države. Zato upamo, da njeno dobro voljo izkoristijo vsi, ki žele, da se naše razmere uredi. To zlasti velja za finančne strokovnjake in šefe našega Kapitala. Lojalno moramo priznati, da so bili pred prvim valom nezaupanja precej paralizirani in so izhod iskali bolj v mobiliziranju razpoložljivega kapitala in v iskanju pomoči od drugih, kakor v mobilizaciji zaupanja. A to je napaka. V takih in enakihi trenutkih je treba ohraniti mirno kri in zaupanje. Še važnejše je pa prenesti prisotnost duha in zaupanja vase

tudi na druge. Mi smo pa pustili, da se je skoraj mesec dni širilo vznemirjenje in niti s prvotno nismo ganili, da bi potom javne diskusije duhove pomirili. Zato bi vsa mobilizirana sredstva in vse podpore ne bile zadostovale, če bi ne bil nastal preokret v pojmovanju ljudi. Oni, ki to prvi in najsigurnejše začetijo, morajo prvi izpregovoriti svojo besedo. Ali kakorkoli je že bilo, dosedanja izkušnja mora biti nauk za bodočnost.

Da ustrežemo splošnim interesom in da pomagamo utrditi zaupanje, mislimo, da je potrebno javnost obvestiti, kdo so tisti, ki so prvi dvignili vloge in bili plat zvona. Denarni zavodi naj lojalno objavijo po dnevih sezname vložnikov, ki so zbežali s svojimi vlogami. Njihovo ravnanje ni škodljivo samo denarnim zavodom, temveč tudi vsemu narodnemu gospodarstvu in našemu splošnemu kreditu. Zato je pravica države in narodnega gospodarstva, da spoznata te ljudi. Naj ljudje vidijo in spoznajo vse tiste, ki so se dali zapeljati neupravičenemu strahu in so s svojo malodušnostjo zapeljali še druge. Z objavljanjem seznamov naj bi najprej pričeli državni in napoldržavni denarni zavodi, za njimi pa privatne banke.

Nazadnje tudi ni v redu šepetati o zlohotnem širjenju panike, temveč je bolje nastopiti odkrito z imeni, da se svet in javnost sama prepričata, kdo so tisti, ki so paniko deloma širili, deloma pa podlegli paniki. To je obenem tudi svarilo vsem onim, ki bi v bodoče krenili na taka pota. Beg privatnega kapitala neizogibno vodi k ustavitvi kredita, ustavitve kredita pa h gospodarski paralizi države. Ta se ne sme dovoliti in naša dolžnost je, preprečiti jo z vsemi sredstvi. Med temi sredstvi je najmanj težko to, da ljudje spoznajo one, ki so povzročili in še povzročajo paniko ali ki ji podležejo.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 2. oktobra.

Včeraj so policijski agenti prijeli 19-letno izgubljenko Heleno, rojeno na Dunaju in pristojno na Dolenjsko. Na policiji je začela Helena pripovedovati, da se je seznanila z dvema moškima, od katerih jo je pa eden v zahvalo za ljubezen odkradel in ji odnesel 60 Din. Policija je poizvedovala za »krepostnim« moškim in ugotovila, da si je Helena vse skupaj izmislila. Zaradi slepomišljenja oblasti in tajne prostitucije je morala Helena v zapor.

Na Celovski cesti sta se 29. t. m. zvečer pripetili dve manjši prometni nezgodi. Ob tramvajskem tiru namreč izkopavajo gramoz, ker tlakujejo tramvajski pas. V kupe gramozna sta se zaletela zaradi nezadostne razsvetljave najprej trgovec Joško Medved z osebnim avtomobilom, pozneje pa trgovski zastopnik Ignac Dolenc s tovornim avtomobilom. Na Medvedovem avtomobilu sta počili obe sprednji pnevmatiki in ima 250 Din škode, na Dolenčevem pa zadnja pnevmatika in zlomili sta se tudi dve peresi tako, da ima 500 Din škode.

Tatvine koles so še vedno na dnevnem redu. Hlapcu Antonu Kopaču je nekdo z dvorišča Grčarjeve gostilne na Gosposvet-ski cesti odpeljal kolo, ki je bilo vredno 700 Din. Tvorliška številka kolesa je 325.139. — Izpred vinotoča na Dunajski cesti nasproti Sv. Krištofa je bilo odpejlano kolo Ivanu Čibeju iz Stožic. Kolo je znamke »Triglavec« in vredno okrog 1000 Din.

OTROŠKE NOGAVICE z igrom KLJUČ

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Narodno gledališče

DRAMA
Začetek ob 20.
Petek, 2. oktobra: Zaprtlo.
Sobota, 3. oktobra: Pritličje in prvo nadstropje. Ljudske cene. Izven.
Nedelja, 4. oktobra: Takšna je prava, veseloigra, premijera. Izven.
Ponedeljek, 5. oktobra: Zaprtlo.
Torek, 6. oktobra: Kralj na Betajnovi. Red D.
Sreda, 7. oktobra: Dogodek v mestu Gogi. Red E.

Nestroyeva burka »Pritličje in prvo nadstropje« se prizori v ljubljanski drami v soboto dne 3. t. m. kot ljudska predstava pri znižanih cenah. Pri predstavi sodeluje muzika dravske div. oblasti. Zasedba je ista kakor pri premijeri. Režija prof. Šestova. Kdor se želi par uric dobro zabavati, naj poseti to dramsko predstavo. Predstava je izven abonmaja.
»Takšna je prava«, je naslov četrti premijeri letošnje dramske sezone. Veseloigra je nemškega izvora. Napisal jo je

pisatelj Ludwik Hirschfeld; dobesedni prevod nemškega naslova bi bil »Gospa, katero vsak išče«. Veseloigra se je v poslednjih letih igrala skoraj po vseh večjih odrih in dosegla povsod prav lepe uspehe. Posamezne vloge so pri nas zasledene z go. Nablocko, gđc. Kukčevco, dalje go. Medvedovo in gđc. Slaščevco. Izmed članov nastopajo: gg. Daneš in železnik in g. Plut. Nedeljska premijera je izven abonmaja.

Prihodnja predstava za abonente bo v torek dne 6. t. m. Vprizori se Cankarjeva drama »Kralj na Betajnovi« v režiji g. Cirila Debevcva za red D.

Beležnica

KOLENDAR
Danes: Petek, 2. oktobra katoličani: Angeli varuhi, Miran; pravoslavni, 19. septembra: Jevstahij.
DANAŠNJE PRIREDITVE
Kino Matica: Mamselle Nitouche.
Kino Dvor: Flirt.
Kino Ideal: Huzarji plešejo.
Jakopičev paviljon: Jakčeva razstava.
Drama: Zaprtlo.
DEŽURNE LEKARNE
Danes: Bahovec, Kongresni trg 12; Ustar, Sv. Petra cesta 78; Hočevar, Ljubljana VII, Celovška cesta 34.

Ni vedel, kam z milijoni

V Londonu je umrl te dni mož, ki so mu zagrnile zadnja leta življenja težke skrbi, komu naj zapusti ogromno premoženje nad 600 milijonov. Ker si ni znal pomagati drugače, je zapisal natečaj za najboljši nasvet. Nagrado 80.000 Din je dobil profesor kolumbijske univerze, ki je svetoval milijonarju, naj ustanovi umobolnico, v kateri se bodo lečili mladi zločinci, strokovnjaki bodo proučevali nagibe njihovih zločinov.

Gre za ameriškega kralja premoega Harolda Smitha, rojenega pred 72 leti v Angliji. Njegovo življenje spominja na pustolovski roman. Kot 15letni deček je odpotoval na Novo Zelandijo k svojem stricu in nekdo se je izgubil v pragozdu. Šele čez tri dni je prišel do plemena Manirov, kjer se je strastno zaljubil v neko dekle, ki pa je nenadoma zbolela in umrla. Pred smrtjo mu je podarila smaragd. Češ, naj ga nosi vedno s seboj, pa bo srečen.

Smith ni bil praznoveren, vendar je imel res vse življenje srečo. Z Nove Zelandije je odpotoval v Ameriko, kjer je kmalu obogatel. Svoj življenjepis je izdal pred leti pod naslovom »Most življenja«. V njem pravi med drugim: Kdor hoče biti srečen, mora biti zadovoljen in nezadovoljen. Nič ne tako hitro sit bogastva, kakor človek, ki je postal iz nič milijonar. Bogastva se najprej veseli, kmalu pa postane življenje dolgočasno in človek je vsaga sit. Po čem hrepeneti, ko je pa z denarjem že vse doseženo? Srečen je samo oni, ki ima vsaj 50 odstotkov neizpolnjenih hrepenenj in želja.

Z dežja pod kap.
— Torej kaj je z mojim možem, gospod doktor?
— Glavno je, milostiva, da ne dobi premožne kave. To ga razburja.
— Če mu dam slabo kavo, pa še bolj razgraja.

Danes premiera izvrstne šaloigre z lepim petjem, muziko in plesom

Oskar Karlweis, Gretl Theimer, Ernst Verebes, Friedl Haerlin, Albert Paulig

Huzarji plešejo

Vesepored smeha in vesele zabave. Zakonska komedija iz vojaških krogov!

Predstave ob 4., 1/2 6., 1/2 8. in 9! Predprodaja vstopnic od 11. dop.

Zvočni kino Ideal

Dnevne vesti

V Zagrebu nosilec liste predsednik vlade. Sodišče v Zagrebu je snoči potrdilo vlogo zagrebških meščanov, ki so določili za nosilca liste za mesto Zagreb predsednika vlade Petra Živkoviča.

Državnim vpokojencem! Kakor smo se informirali na merodajnem mestu, dobe drž. vpokojenci svoje pokojnine že danes, s troma jutri. Takisto smo na najmerodajnejšem mestu izvedeli, da je bil denar za izplačilo pokojnin pravočasno pripravljen, da pa so pravočasno izplačilo preprečile edino okolnosti čisto tehnične značaja.

Izpremembe v voznem redu. Od 4. t. m. se vozni red na nekaterih progah nekoliko izpremeni. Izpremembe se nanašajo na glavnem na proge zagrebške direkcije. Za nas so važne naslednje izpremembe: 3. t. m. se ukine na progi Zagreb glavni kolodvor Maribor glavni kolodvor brzovlak št. 8, Zagreb-Dunaj, ki odhaja iz Zagreba ob 20.35; namesto tega vlaka pride istega dne v promet novi brzovlak 8 b, ki bo odhajal iz Zagreba ob 22.31, na Zidani most bo prihajal ob 0.50 in odhajal ob 1., v Pragersko bo prihajal ob 2.30, odhajal ob 2.33, v Maribor bo pa prihajal ob 2.56 V Mariboru bo imel direktno zvezo na brzovlak D 188, ki odhaja iz Maribora ob 3.45 in prihaja na Dunaj ob 9.15. Na progi Jesenice-Podbrdo se ukine s 3. t. m. brzovlak št. 902, ki odhaja iz Jesenice ob 7.10 in prihaja v Bistrico-Boh. jezero ob 7.44, v Podbrdo pa ob 8.03; namesto tega vlaka pride v promet istega dne brzovlak 902 b, ki bo odhajal iz Jesenice ob 7.50, prihajal na Bled-jezero ob 7.32, odhajal ob 7.33, prihajal v Bistrico-Boh. jezero ob 7.54, odhajal ob 8.02, ter prihajal v Podbrdo ob 8.13.

Odlične Poljakinje v Zagrebu. Na potovanju po naši državi se je ustavila v Zagrebu skupina odličnih Poljakinj, v kateri so med drugimi znana novinarka Halina Stemienska, pisateljica Sofija Nalkowska, znana tudi nam po drami »Dom ženac«, pisateljica Vanda Melcer-Szetkovejca, članica znanstvene sekcije za fizično vzgojo in urednica športnega lista »Start« Kazimiera Muzalowna, novinarka ter literarna in gledališka kritička Czeslawa Wojenska itd. Iz Zagreba odpotujejo Poljakinje na Plitvička jezera, potem pa v Sarajevo, Split, Dubrovnik in Beograd.

Pregled uradnih ur na postah v dravski banovini je izdala te dni ljubljanska poštna direkcija. Pošte so navedene v abecednem redu. Pri slednji so označene uradne ure ob delavnikih ter ob nedeljah in za pošto veljavnih praznikov. Nedeljskih uradnih ur, to je od 9. do 11. ure, ki veljajo za vso državo, ministrstvo ne izpreminja. Za delavnice pri državnih postah in pri postah s telegrafom oziroma s telefonom uradnih ur ni mogoče izpreminjati. Pri manjših pogodbenih postah brez brzojava oziroma telefona se morejo izpremeniti uradne ure v smislu pravilnika, če to ne nasprotuje poštnim zvezam, če temu ne ugovarjajo županstva v poštnem okraju in če izpremembo pošta predlaga. Brez odobritve ravnateljstva ne smejo pošte izpreminjati uradnih ur.

Švicarski socialisti in češkoslovaški dobrovoljci v Jugoslaviji. Prosvetni odbor socialistične stranke v Curihu priredi od 3. do 16. t. m. družabni izlet v Jugoslavijo. Pot bo vodilo izletnike preko Jesenice, Zagreba, Banjaluke, Splita in nazaj. Ekскурzijo bo vodil znani publicist Herbert Taub. Istočasno prispe v Jugoslavijo tudi večja skupina češkoslovaških dobrovoljcev, ki bodo potovali preko Beograda, Sarajeva, Subotice, Cetinja, Plitvičkih jezer, Zagreba in Maribora nazaj v domovino.

Nova javna lekarna v Kranju. Na pobudo provizorja lekarnar Trnkocž v Ljubljani mag. pharm. Adolfa Eisenbarta je banka uprava odločila, da se ustanovi druga javna lekarna v Kranju. Interesenti imajo pravico pritožbe zoper to odločbo na ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje do 17. t. m.

Razid društva. Okrožna skupina državnih nameštencev in vpokojencev v Mariboru se je na izrednem obnem zboru 21. septembra po novem uradnem zakonu razpustila.

Dobave. Strojni oddelk direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 6. t. m. ponudbe glede dobave 100 komadov vodokaznih stekel. Pogojji so na vpraševje pri istem oddelku. Direkcija državne rudnika Breza sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave 2000 m jeklenih vrvi, 100 kg dinamoa žice in 1600 m armiranih cevi. Nesreča. Slavko Piškur, posestnikov sin iz Mačjega dola 8, občina Velika Loka pri Trebnju, je včeraj doma vtaknil desno roko v slamorezico, ki mu je zmečala dlan.

Oblike in klobuke kemično čisti, barva, plišira in lika tovarna Jos. Reich.

»Zenski list«. Prejeli smo 10. številko mesečnika za modo, razvedrilo in pohištvo »Zenski list« za mesec oktober. Bogat modni del lista je poln lepih vzorcev, plašev in toalet, ki jih prinaša najnovjša moda. Kožuhovinasti okraski na kostumih in plaščih so v novem kroju, kar velja tudi za razne druge modne okraske. Na priloženi krojni poli so kroji oblek in plaščev. V modnem delu vidimo tudi lepe domače obleke, pižame, a tudi otroška moda je bogato zastopana. Med ročnimi deli prinaša ta številka lepe moderne vezene in okusno kuhinjsko garnituro. V zabavnem delu je novela, humoreska in zabavno čtivo, članki pa razpravljajo o morali in modi, ženskem pokretu vzgoji otrok, družabnosti, gledališču, kozmetiki, zdravstvu itd. Oktoberska številka »Zenskega lista« je tudi lepo ilustrirana »Zenski list« izhaja vsak mesec, naročnina znaša za četrtletje 45 Din, uprava je v Zagrebu, Samostanska 2-1.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela meseca septembra 1931. l. s sedeče prispevke: I. Podružnice: Slovenjgradec m. 377 Din; Tolsti vrh 350 Din; Rogaska Slatina 600 Din; Trbovlje 248.50 Din; Laško 3000 Din; Crnomelj 450 Din; Železniki 405 Din; Ljubljana: šentpeterska ž. 205 Din; skupaj 5635.50 Din. II. Ivana Vrhovnika sklad: Volilo Jerneja Kilarja, Ljubljana 1000 Din. III. Obrambni sklad: Podružnica Laško 1000 Din; Josipina Blumauer, Ljubljana 100 Din; skupaj 1100 Din. IV. Aleks. Hudovernika sklad: I. Ušlakar, Sevnica 100 Din; ž. podr. Ribnica 180 Din; Klementina Vončina, Ljubljana 50 Din; m. podr. šiška 454.68 Din; ž. podr. šiška 454.67 Din; šentjakobsko - trnovska ž. podr., Ljubljana 210 Din; dr. Vl. Ravnihar, Ljubljana 100 Din; R. Pleiweis, Ljubljana 100 Din; Pavel Pleničar, Ljubljana 50 Din; H. Završnik, Krško 50 Din; Iv. Vrhovnik, Ljubljana 100 Din; Helena Bevk, Litija 100 Din; Terezina Svetec, Litija 100 Din; Marija Podboj, Litija 100 Din; m. podr. Hrašnik 100 Din; Karl Polak, Ljubljana 100 Din; Josip Reich, Ljubljana 50 Din; A. Volk, Ljubljana 50 Din; Friderik Pauer, Ljubljana 50 Din; dr. P. Jereb, Radeče 50 Din; šentpeterska m. podr. nabrano v gost. Kozak 200 Din; dr. Ludovik Grobelnik, Ribnica 300 Din; dr. Vilko Maurer, Kočevje 100 Din; De Reggi, Ljubljana 60 Din; m. podr. Ptuj 200 Din; ž. podr. Ptuj 200 Din; skupaj 3609.35 Din. V. Razni prispevki: L. Petovar, Ivanjkovci, zbirka 43 Din; Iv. Rozman, Ljubljana 50 Din; obitelj Zemljic-Volčič 100 Din; Zora Janežič, Ljubljana 150 Din; Tomaž Bizilj, Ljubljana 100 Din; skupiček od železnih legitimacij 90 Din; Fran Kollmann, Ljubljana, prispevek od valčkov za svetilke 2000 Din; skupaj 2533 Din. Vsota vseh prispevkov 13.877.85 Din.

Vreme. Vremenska napoved nam obeta lepo, stanovito vreme. Tudi včeraj je bilo skoraj že po vseh krajih naše države lepo. Najvišja temperatura je znašala v Splitu in Beogradu 18.3, v Ljubljani 17.9, v Zagrebu 17.2, v Mariboru 12.8. Iz Sarajeva in Skoplja danes vremenskega poročila ni. Davi je kazal barometer v Ljubljani 768.4, temperatura je znašala 4.8.

»Bratovska« ljubezen. Bratje Dušan, Miloš in Marko Kojič iz Krma pri Banjaluki so se sprli zaradi orehov. Miloš in Marko sta dršana vrgla in ga tiščala k tlom, razmišljajoč, ali bi mu odrezala nos ali ustnico. Po kratkem posvetovanju sta sklenila odrezati mu spodnjo ustnico, kar sta takoj tudi storila. Dušan je prišel z odrezano ustnico v bolnico, kjer so mu jo prišli nazaj. Miloša in Marka so pa aretirali.

S smodnikom se je hotel osvetiti tatu. V neki vasi blizu Siska je imel kmet Ivan Brkles na dvorišču zložena drva, ki mu jih je pa ponoči kradla soseda Jaga Čipor. Brkles je vzel poleno izdolbel vanj luknjo in natresel v njo smodnika. S smodnikom napolnjeno poleno je položil vrh skladovnice, s katere je Jaga odnašala drva. Naslednje noči je Jaga res odnesla s smodnikom napolnjeno poleno in ko je drugi dan v peč zakurila, je smodnik eksplodiral. Peč in dimnik je razneslo, k sreči pa ni bilo nikogar v kuhinji in tako eksplozija ni imela hujših posledic.

Samomor po nesreči. V vasi Jarku pri Mitrovici se je pripetila v nedeljo težka nesreča. 30-letna dekla Zivana Jovanović se je sprla pred poludrugi mesecem s svojim gospodarjem Brankom Mitrovičem, ki jo je tako oklal z nožem, da je morala v bolnico, kjer je ležala tri tedne. Ker je pa Mitrovič še vedno grozil nji in njenemu priležniku Markoviču, sta iz strahu pred njim kupila puško, ki je imela odrezano cev tako, da jo je bilo mogoče nositi tudi pod sukničem. Puško sta imela nabasano v postelji med blazinami; v nedeljo popoldne je hotela Zivana malo zadremati in ko je odgnila po-

steljo, se je puška nenadoma sprožila. Teško ranjeno Zivano so prepeljali v bolnico, kjer je za kmalu umrla.

V prepriju ustrelil ženo. Kmet Tomo Strelec iz Druškoveca pri Varaždinu se je pred dvema mesecema sprl s svojo ženo Magdo. V jezi je pograbil puško in ustrelil ženo v trebuh, tako da je kmalu umrla. V sredo se je Tomo zagovarjal pred sodiščem v Varaždinu in bil obsojen na 5 let težke ječe.

Pri glavobolu, omotici, šumenju v ušesih, porušenem spanju, slabovoljnosti, razdraženosti sezite takoj po staropreizkušeni »Franz Josefovica grenčiči!« Poročila višjih zdravnikov v zdraviščih za želodčne in črevesne bolezni poudarjajo, da je »Franz Josefovica« voda izobno učinkujoče naravno odvajalno sredstvo. »Franz Josefovica« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

15.000 bolnikov je sprejela letos do večer ljubljanska bolnica, torej okrog 1000 več kot lani v istem času. Stalno je v bolnici povprečno 700 bolnikov in so običajno vsi oddelki polni, večih tudi prenapolnjeni. V nekaterih oddelkih morajo bolniki često ležati po tleh. Povečanje bolnic, ki je zanj gradbeno ministristvo že odobrilo kredit, je res nujno potrebno.

Današnji ribni trg. Davi so na trg pripeljali precej morskih rib, domačih je bilo pa malo. Prodajali so barbone po 40 do 44, dopate po 52, kalamari po 44, cevule po 32, gidice po 20 in losos po 32 Din kg. Od domačih rib so bile ščuke po 32 Din, nekaj je bilo tudi pečenk, klinov in mren, ki so jih prodajali po običajnih cenah. Povpraševanje po morskih ribah je bilo večje, nego po domačih. Rakov na trgu ni bilo.

Mlečni trg. O petkih je običajno mlečni trg dobro založen. Tudi davi je bilo na stojnicah za škofijo, kamor so sedaj namestili mlečni trg, mlečnih izdelkov v izobilju. Cene so večinoma neizpremenjene, prodajali so maslo po 32, surovo maslo tudi po 32, fino čajno maslo pa po 40 Din kg. Bohinjski sir so prodajali po 26 do 28 Din kg, sir za štruklje po 8 Din kg ali komad 1 Din. Za jajca so uradno določene cene 1.25 D za sveže jajce in 0.75 Din za osušeno. Kupčija je bila zelo živahna.

Velik transformator bo v podzemlju na Marijinem trgu med desnim in starm mostom, kjer je bila včasih neznačajna jama. Obenem z regulacijski deli in z gradnjo tromostovja so omenjeno jama prekril z žlobetonsko ploščo ter so na ta način pridobili lep prostor, ki ga lahko s pridom uporabijo. Že nekaj let polagajo v mestu električne kable ter demontirajo zunanje električne napeljavke; ko je pa elektrarna začela proizvajati izmenični tok, so zgradili tudi več transformatorjev in zaradi tega tudi preložili in na novo položili mnogo kablov. Te dni so položili električne kable iz transformatorja od univerze po Peternelovi ulici in židovski stezi na Dvorni nasip, od tu so jih pa včeraj potegnili do Marijinega trga v novi transformator.

Opozorilo posestnikom zemljišč ob glavnem odvodniku »Čornovcu«. Podpisani Glavni odbor vodne zadrage za obdelo vanje ljubljanskega Barja v Ljubljani opozarja ponovno na razglas z dne 16. julija 1930 odnose do dne 11. aprila 1931 prizadete posestnike zemljišč ob glavnem odvodniku »Čornovcu« v območju občine mesta Ljubljane, Vič, Dobrova, Brezovica in Log, da izsekajo in iztrebijo strugo glavnega odvodnika Čornovca proti temu, da si obdrže posekani les, najkasneje do 10. okt. 1931, ker bo dal Glavni odbor po tem terminu izčistiti strugo in odprodal pridobljeni les, stroške pa predpisal posestnikom mejašem.

Zgradinari zavezane osebe opozarja mestno načelstvo v Ljubljani na razglas davčne uprave za mesto, da vložijo prijave za zgradarino najkasneje do 31. oktobra 1931 pri davčni upravi za mesto. Prijave morajo vložiti vsi, četudi so opršeni zgradarino, v določenem roku, da se izognejo 3% oziroma 10% globi ob osnovne davka. Davčne prijave se dobio za ceno Din 1.— pri mestnem načelstvu v mestnem odpravništvu, Mestni trg 27-III, soba 48. Več je razvidno iz razglasa, ki je nabit na deski mestnega načelstva in na mestni deski v Sp. Šiški.

Ljubljanska strelska družina obvešča svoje članstvo, da se bodo vršile v nedeljo dne 4. in 11. t. m. strelske vaje na vojaškem strelišču. Začetek ob 8.30. Dne 18. t. m. pa bo istotam streljanje za nagrade. Strelci, pripravite se za tekmovanje! Program tekmovalja na razpolago pri streliških vajah.

Uradne ure pri glavni carinarnici v Ljubljani so počeni s 1. oktobrom ob delavnikih od 8. do 12. ure popoldne in od 14. do 17. ure popoldne, ob sobotah pa od 8. do 14. ure.

SPD Osrednji odbor v Ljubljani opozarja planince na predavanje s skioptičnimi slikami, ki ga priredi v torek dne 6. oktobra ob 21. uri Zveza kulturnih društev v dvorani Kazine. Predaval bo znani turist in fotoamatер G. Cvetko Švigelj.

Plesne vaje godbe »Zarja« bodo odslej vsako nedeljo od 14. ure naprej v dvorani Delavske zbornice, Miklošičeva cesta. Učitelj g. Košiček. Otvoritev vaj je v nedeljo 3. oktobra. 502-n.

V mestni klavnici ljubljanski se bo v soboto 3. t. m. ob 15. uri prodajalo na prosti stojnici goveje in svinjsko meso po nizki ceni.

Manjše zidave. France Duhanič, pekovski mojster, si dela k pritlični svoji hiši v Klunovi ulici na Kodeljevem prizidek, v katerem bo izvrševal svoj obrt. Sredi oktobra bo gradnja gotova in izročena svojemu namenu. Zidanje vodi stavbno podjetje Ivan Slokan. Kamnoseški mojster in posestnik Alojzij Vodnik v

Kolodvorski ulici si gradi novo delavnico. Zidarska dela je prevzel stavbni G. Tönnies. Poslopje bo v začetku prihodnjega meseca gotovo.

Preureditvena dela v našem opernem gledališču se bližajo koncu, tako da bo operna sezona prihodnji teden odprta. Kakor fasada, tako so dobili tudi notranji prostori našega opernega gledališča novo lice, ki jako lepo učinkuje, čeprav niso vsa dela, kakor so bila prvotno nameravana, izvršena. To pa radi poznega časa in ker je otvoritev sezona nujna. Predvsem opozarjamo na to, da so odstranjene balkonske lože ter bodo postavljeni namesto njih v treh vrstah balkonski sedeži. Tako dobi balkon več kot polovico novih sedežev in cene posameznim vrstam na balkonu in galeriji se bodo nekoliko znižale, samo zato, da se poset predstav še bolj omogoči širšim plastem gledaliških prijateljev. Dan otvoritvene predstave javimo začetkom tedna.

Z naših cest. Po Resljevi cesti se vrši močan tovorni promet in zato je bilo cestišče že tako razdrapano, da so ga morali te dni z robatim gramozom posuti. Ob desnem bregu Gradaščece grade lepo moderno 12 metrov široko cesto, ki bo šla od novega betonskega mostu na Viču do Kolesije. V načrtu te idlične okolice, v kateri je še veliko za zidanje hiš in vil pravnega sveta. To cesto gradita skupaj ljubljanska in viška občina.

Obnova hiše. Hiralnica sv. Jožefa je dala enonadstropno svojo hišo v Kotnikovi ulici prebrediti Z obnovo tega velikega poslopja je dobila Kotnikova ulica vse prijaznejše lice.

Prijave za uradniški abonma v Elitnem kinu Matiei. Samo še danes in jutri sprejema Elitni kino Matieca prijave za uradniški abonma za oktober. Abonenti državni uradniki in upokojenci morajo kupiti potrebne vstopnice za pet otkoberskih predstav in to: opereto Mamsell Nitouche (Any Ondra, Karlweis, Junfkermann in Georg Aleksander), za vefilms »Arijana« z Elizabeta Bergnerjeva, za šaloigro »Omahljva devica« (v glavni vlogi Szöke Szakal) za velekomedijo Revizor Haselhuhn, v kateri nastopa najboljši komik Vlasta Burian in za Kalmánovo opereto »Pustina vilac« (v glavnih vlogah Oskar Karlweis, Any Ahlers, Szöke Szakal, Harry Halm). Ves

Malo svežega zraka in kovanja

Siromašni ljudje nabirajo kovanja z golj iz potrebe, ker jim primanjkuje kruha

Ljubljana, 2. oktobra. Splošno znano je, da so borovnice v naših gozdovih skupna last, pa tudi gobe še niso v gozdovih izključna last lastnika gozda, temveč so tistega, ki jih prvi izvoha. Nekateri smatrajo še tudi črešnje na Orjih za skupno last, mnogi izletniki pa na deželi itak niso nikdar poznali razlike med mojim in tvojim, namreč kar se tiče sadja. Blaženi, romantični časi so pa zdaj zato, ker v ljubljanskih okoliških gozdovih zori kovanja.

Naši okoliški gozdovi in kovanja! Zlepa ne dobiš mesta, ki bi imelo tako razsežne gmajne kot Ljubljana, kajti ljubljanci smatrajo vse okoliške gozdove — tivolske z Večno potjo, razsežen Golovec, Mestni log pa tudi šmarno in šmarjetno goru ter Katarino itd. — za mestne gmajne, tega veselja jim pa tudi nihče ne greni ter jim ne krati nikjer zapisanih pravic.

Kako velikega, naravnost življenjskega pomena so za naše mesto naši »narodni parki« in, da niso preveliki, četudi so razsežnejši kot mesto samo, lahko vidimo te dni. Samo treba je kreniti proti Rožniku ali Golovcu.

Tako lahko vidimo dan za dnem številne množice ljudi na cesti v Hradeckega vasi, ki romajo na Golovec kot na kakšno žeganje. In ne le otroci in mladina, ki jo še najbolj privlačujejo gozdni čari, temveč roma ljudstvo takorekto korporativno. Nabiranje kovanja je postalo nekakšen ljudski sport, ki se je letos izredno razmahnil, kar je pač tudi znak časa.

Matere vodijo svoje otroke v gozd; tega drobiža imajo nekatere mamice toliko, da bi ne verjel, če bi ga ne videl, kako caplja z vretčicami in s cekarji za njimi. Celo najmlajši koracajo na Golovec, čeprav še ne znajo niti dobro prestavljati nožic. Popoldne je med nabiraliči tudi mnogo šolske mladine. Otroci gredo radi v gozd, saj pogrešajo prostosti, zraka, pa tudi domače naloge so jim le neprijetne dolžnosti, na katere radi pozabijo. V gozdu pa lahko vidiš tudi postarne možakarje in sploh vse vrste ljudi, le v fraku in cilindru ni nikogar.

Takoj v začetku gozda na Golovcu je pod slehernim kovanjem najmanj en nabiralec. Na Golovcu je izmed listnatega drevoja največ kovanja in tudi med iglovcid skoraj povsod prevladuje kovanja tako, da so ti veliki gozdovi prav za prav kovanjajevi, zato je tu tudi res izredno mnogo tega, zdaj tako imenitnega sadeža ter ga imajo vsi dovolj, le nabirati ga je treba.

Nabiranje pa ni takšna težava. Nikjer ni nobenega napisu, da je prepovedana hoja po gozdu in prepovedano nabirati in kiestiti kovanja. Če upoštevamo samo to, potem ni čuda, da je te dni na Golovcu več ljudi kot v Ljubljani.

Kako se nabira kovanja, odnosno kako ga je treba nabirati, menda še ni nikjer zapisano, niti znanstveno utemeljeno. O gobah pišejo knjige, o kovanja pa še ni nihče nobene »zagrešile«, kar ni opravičljivo. Če pa že hočeš pisati o nabiranju kovanja, se moraš s to umetnostjo seznaniti v gozdu in prepričal se boš, da stvar ni tako enostavna, saj se ljudje postužujejo pri

ta izvrstni spoved prinese Elitni kino Matieca v teku oktobra in abonenti morejo posebiti te predstave ob nižini ceni po 10 Din (namesto normalne cene 15 Din) na parketnem prostoru. Natančnejše podatke in pojanila se dobe pri ravnatelju Elitnega kina Matieca.

Ljotkovi odsek Ljubljanskega Sokola igra v nedeljo 4. oktobra veseloigro v treh dejanjih »Gašperček Zmagovalec«. Začetek točno ob 4. uri pop. v Narodnem domu, vhod z Bleiweisove ceste. 503-n.

Fedor Dostojevski v filmu. Jutri ob 14.15 bo predvajala Z. K. D. v prostorih Elitnega kina Matieca »Bratje Karamazovic po istoimenskem slovitem romanu F. Dostojevskega. V filmu nastopajo najboljši filmski umetniki kot Fritz Kortner in Ana Sten ter nam že ta prvovrstna zasedba jamči za umetniško kvaliteto tega filmskega vedeleda. Nedeljska predstava se bo vršila ob 11. Cene izredno nizke. Film pripočamo. Mladini ni primeren.

Otvoritev plesne sole trgovskih nameštencev se vrši dne 3. oktobra t. l. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Union«. Igra priznana najboljši jazz-band Unite Blues. Opozarjamo vse cenjene obiskovalce, da je vstop le proti vabilu. Vabila se dobe vsak dan v tajništvu Zveze privatnih nameštencev Jugoslavije v Delavski zbornici. K obilni udeležbi vjudno vabi odbor Zveze privatnih nameštencev Jugoslavije. 487-n.

Učiteljskišniki iz Čakovca v Ljubljani. Prihodnji teden prirede učiteljskišniki iz Čakovca izlet v Ljubljano, da si ogledajo mesto in njega zanimivosti.

Prostoroljna sodna dražba. Dne 12. t. m. ob 15. bo prodana stavbna parcela na Kodeljevem v bližini gostilne Bricej. Več je razvidno iz razglasa, ki je nabit na deski mestnega načelstva in na mestni deski v Sp. Šiški ter pri okrajnem sodišču soba št. 37.

Esperantski tečaj priredi letos Strokova komisija za Slovenijo. Pouk se začne 15. t. m. Ker je mednarodni jezik esperanto jezik bodočnosti, se vabi delavstvo, da se vpiše v ta tečaj.

Tvrška klavirjev in glasbil Alfons Breznik je sedaj na Aleksandrovi cesti 7.

Napa rokavice, jelenove in triko, so najceneje pri Sterk nasl. Karničnik, Staro trg 18.

tem delu različnih metod. Tako n. pr. penzionisti brskajo za kovanja s palicami, matere z nogami, otroci z rokami, fantalini pa plezajo na drevesa, če niso pod nadzorstvom strogih mater, ter jih strešajo kot medved lesniko.

Ako pa ne gledaš nabiranja kovanja s tega stališča, morda slučajno spoznaš, da ta množica ne roma v gozd zaradi luksusa in zgoj zaradi svežega zraka, ki ga sicer tudi pogreša, nego da so po sredi povsem prozaični razlogi.

Pri kraju gozda klesti kovanja preprosta ženska s preklojo, ki jih pobirajo njeni tri-, štiri- in petletni otroci.

Zakaj pa ne greste naprej? Tu ne boste mnogo nabrali! Jo nagovore ženske, ki se že vračajo domov s polnimi cekarji. — Ne morem s tem drobižem. Ve ste že lahko šle naprej, ker ste brez njih!

Ženske se smejejo ter vprašujejo »srečno« mater, zakaj ima toliko otrok; pa se še skuša pošaliti ter pravi, da jih je dobila zastoj.

Res, povsem v drugačni luči boš gledal ta sport, če boš nekaj časa opazoval nabiralec. Vendar vlada v gozdu vedno vedno razpoloženje, čeprav večino ljudi sili k nabiranju zgoj potreba ter skrb za boren vsakdanji kruh — kajti najrevnejši meščani, ki ne morejo nikjer sejati, zdaj praznujejo veselo žetev. Končno je res narava v nekem pogledu najboljša mati in ljudje še vseeno niso tako pokvarjeni, ker se še ni našel nihče, ki bi se polastil kovanja letine ter vzel ljudem še to veselje.

Petje in vrisk se razlega nad Črnim bajerjem, postarne matere pojo, ki se niso niti smejale najbrže že vse leto; ni mala reč, če obrode kovanja na Golovcu!

Za milijone zavarovano življenje

V Severni Ameriki je 391 bogatašev, ki cenijo svoje življenje na milijone dolarjev. Za toliko so se namreč dali zavarovati in morajo seveda plačevati temu primerno zavarovalnino. Število bogatih zavarovancev stalno narašča, kajti pred letom dni jih je bilo samo 264. Prvi je Du Pont iz Kanade, ki se je dal zavarovati za 7 milijonov. Ameriški listi pa ne povedo, kdo in kaj je gospod, ki tako visoko ceni svoje življenje. Tudi med drugimi bogatimi zavarovanci ne najdemo znanih imen. Za milijone so zavarovali svoje življenje Martin v Filadelfiji, Fox, Dillon in Schenk v Newyorku. Mashall-Field v Chicagu, Patterson v Daytonu, dalje Zukor, Lasky, Book, Rand, Chrysler, lastnik znanega nebotičnika v Newyorku, ki je bil do zadnjega največje poslopje na svetu, itd. Ti so zavarovani za 3 do 5 milijonov.

Njim sledi 185 mož, ki so se zavarovali za milijon dolarjev. Šele med njimi najdemo znana imena Ford, Rockefeller, Carnegie itd. Tem industrijskim in trgovskim kraljem se pridružuje tudi nekaj filmskih zvezd, ki cenijo svoje življenje na milijon dolarjev.

Emile Gaborias;

49

Dampirji velemesta

Roman

— Delati bi moral, lenuh, — je nadaljevala starka; — če bi bil prinesel dovolj denarja, bi ne bil tepen in če bi te ne bili našeskali, bi ti ne bilo treba ležati tu.

— Ah!... Slabo mi je, zebe me, rad bi se vrnil domov k mamic!

Ceprav je bil stari sodni eksekutor trdosrčen, ga je vendar ta prizor globoko ganil. Zakašljal je, da bi opozoril starko nase. Končno se je starka ozrla in srdito zagodrnjala:

— Kaj bi pa radi?

— Je stari doma?

— Ne, ni ga še.

— Ali pride?

— Hm, kakor se vzame. Danes je sicer njegov dan, toda točen navadno ni. Obrnite se na gospoda Polucha.

— Kdo pa je ta Poluche?

Starka se je zamisljivo zarežala.

— To je učitelj.

— Kje pa?

— Eli, tamle gori na konservatoriju!

In pokazala je na preperelo stopnice, ki so imele vso polomljeno ograjo tako, da je Tantaine pomišljaj, ali bi stopil na nje ali ne. Ojunačil se je in začel previdno stopati po stopnicah. Pod nogami mu je škripalo, da je bilo veselje. Obenem je pa slišal od nekod hreščice, cvileče glasove. Tu pa tam je ta hreščica muzika pojenjala in začul se je srditi moški glas, ki je na vso moč preklinjal, potem pa je sledil udarec in bolestno stokanje.

V prvem nadstropju je Tantaine obstal pred preperelimi vrati, visečimi samo na enem tečaju. Odprl jih je in stopil v veliko dvorano, ki je bila v očeh srdite starke konservatorij.

Bila je ogromna dvorana, v kateri je stal namesto vsega pohištva polomljen stol, na njem pa je ležal korobač.

Res je, da je videl oče Tantaine na svojih sprehodih po pariških beznicah marsikaj, toda kar je zagledal, ko je prestopil ta prag, je bilo zares strahotno. Ob stenah je stalo okrog dvajset otrok v starosti od sedmega do dvanajstega leta, strašno razcapanih in umazanih. Čunje, ki so jih imeli na sebi, niso bile krojene po njih. Sklepetali so z zobmi v dolgih od tal segajočih haljah ali pa v hlačah, ki so jim segale s pasom do vratu. Perila sploh niso imeli. Eni so držali v rokah vijoline, drugi so se stiskali k harfi, večji od njih. Na vratu vsake vijoline je opazil Tantaine s kredno potegnjene črte.

Sredi dvorane je stal mož tridesetih let, visok in tenak kakor sveča in ne-

verjetno grad. Imel je gladko obrbit obraz podlačen nos in črne, mastne lase, segajoče mu do ramen. Kakor otroci je držal tudi on v rokah vijolino, ki je pa ni opiral ob brado, temveč ob stegno.

Bil je očividno učitelj glasbe, ki je baš poučeval svoje učence.

— Pozor! — je zaklical, — vsi boste ponavljali po vrsti. Zdaj si na vrsti ti, Ascanio. Ponovi refren »Marketinega gradu«... in pazi, da bo v taktu.

Začel je peti in igrati, otrok je pa obupno praskal po svojem instrumentu in ponavljal z napačnim glasom:

»Ah, bože moj, bože moj! Kako krasen je ta grad!«

— Tavec! je zarohnel Poluche na dečka. — Kaj ti nisiem že stokrat začil, da moraš pritisniti pri besedi »grad« z levo roko na četrto struno in potegniti lok? ... Začniva znova!

In otrok je začel znova:

— Ah, bože moj!... kako krasen... — Stoj! — je zarohnel učitelj z groznim glasom. — Stoj! Kaj delaš tu nalašč, mrcina grda? ... Začni znova in gorje ti če ne spraviš zafrena skupaj brez najmanjše napake! Začni torej!

— Ah, bože moj!...

Gorje! Ascanio se je že zopet zmotil. Moral bi bil potegniti lok gori, pa ga je dol.

Učitelj je pograbil korobač in začel opletati nesrečnega dečka po nogah; že po prvem udarcu je fantek bolesto zakričal.

— Jaz te naučim paziti na to, kar ti pravim! Če se tega ne naučiš, ne dobiš juhe. Pusti to cmerjenje in poslušaj, kaj znaajo drugi. Zdaj si na vrsti ti, Giuseppe!

Ceprav je bil dve ali tri leta mlajši od Ascania, je znal Giuseppe neprimereno boljše igrati vijolino.

Zaigral je ras refren brez najmanjše napake.

— Ah... bože moj, bože moj! Kako krasen je Marketin grad!...

— To ni slabo, — ga je pohvalil Poluche... Še dva ali tri dni učenja pa pojdeš na izprehod, a? Ali boš rad hodil na izprehod?

— O, da, gospod! — je odgovoril otrok navdušeno. — In mnogo krajcarjev prinesem.

Kar je obrnolknil, kajti zagledal je starega sodnega eksekutorja, ki je nepremično stal na pragu »konservatorija«.

— Ah, gospod... Nekdo je prišel.

Poluche se je naglo obrnil in zagledal očeta Tantaina, ki je stopil korak naprej.

Če bi bil zagledal učitelja nenadoma pred seboj prikazen, bi se je ne bil ustrašil tako, kakor se je tega moža.

— Kaj bi radi? — je vprašal z drhtečim glasom. — Kdo ste?

Očka Tantaine se je zabaval ob pogledu na prestrašenega Polucha. Nskaj časa je pasel oči na njegovi zadregi, končno se ga je pa usmili.

Solnčne pege so krive

Kadar je solnce mirno, so mirni tudi ljudje, s solnčnimi pegami pa zadenejo človeštvo vojne in revolucije

Znanost se vedno bolj zanima za zvezo med solnčnimi pegami in nekaterimi pojavi na naši zemlji. Zdaj je že točno znano, da se pojavijo na solncu pege vsakih 11 let. To so ogromne erupcije na solncu, o katerih človek seveda ne more vedeti mnogo, ker mu vsi račun ne pomagajo, da bi si jih lahko vsaj približno naslikal. Razlag, kako nastanejo solnčne pege in kakšne posledice imajo, je več. Najbolj verjetna je ona, ki pravi, da je periodično povečanje solnčne dinamike ostanek istega »utripanja« solnca, ki je rodilo v pradavnih časih vse planete.

Solnce je izpremenljivo. Učenjaki so že davno dognali zvezo med maksimumom solnčnih peg in celo vrsto pojavov v organski in neorganski naravi na zemlji. Najtočnejšo sliko te odvisnosti nam nudi francoski zvezdoslovec Moreau, ki je dolgo let proučeval solnce. Sestavil je tabelo, na kateri se je pokazala v 100 letih popolna odvisnost med krivuljo solnčne energije na eni strani ter magnetnimi viharji na zemlji, kolebanjem kompasa, severnim sijanjem, naglimi vremenskimi izpremembami, silnimi nativi in raznimi elementarnimi nesrečami na drugi strani. V natesnejši zvezi s solnčnimi pegami so potresi, izbruhvi vulkanov, viharji in poplave na zemlji.

Ker vsa neorganična narava tako rekoč utripa v istem tempu s solncem, se nehote vsiljuje vprašanje, ali vplivajo izpremembe na solncu tudi na človeka. Odvisnost vsega stvarstva na zemlji in tudi človeka od solnca je tako velika, da je čudno, če bi je ne bilo. Znanost je v tem pogledu že precej napredovala, vendar pa še ne tako daleč, da bi mogla kolikor toliko točno odgovoriti na vsa vprašanja, ki se vsiljujejo tu mislečemu človeku. Dognano je že, da vplivajo izpremembe na solncu na človeka v strogo fiziološkem pogledu, da se pojavljajo v zvezi s povečanjem delovanja solnčne energije kronične bolezni, posebno revmatizem, influenza, razne živčne bolezni, pa tudi nenadne smrti se v času maksima solnčnih peg najmanj podvaja.

Omenjeni francoski zvezdoslovec pa išče tudi zvezo med solnčnimi pegami in duševnim življenjem človeka. Če morajo solnčne pege vplivati na človeško telo, zakaj bi ne mogle tudi na duševnost? Francoski učenjak je na podlagi opazovanj mnogih ljudi ugotovil, da vpliva solnce ob času svoje največje aktivnosti tudi na duševno življenje ljudi. Zvezdoslovci so že davno spoznali, da so duhovi na zemlji v času najmanjše aktivnosti solnčne površine mirni,

čim se pa pojavijo solnčne pege, postanejo ljudje bojeviti, sovraštvo med narodi znova oživi, začne se vojne ali revolucije. V tem pogledu je zanimiva tabela, nanašajoča se na zvezo med solnčnimi pegami in pojavi na zemlji v preteklem stoletju. Mnogo solnčnih peg je bilo l. 1789, na pragu francoske revolucije. Isto velja za leto 1848, in 1870, pred francosko-prusko vojno in pariško komuno. Mesec dni pred začetkom evropske vojne se je bilo pojavilo na solncu izredno mnogo peg.

Neki učenjak je sestavil zelo zanimiv diagram o zvezi med solnčnimi pegami in izrednimi pojavi v življenju človeštva za dobo od l. 1860. do 1920. V tem času je bilo pet minimov in pet maksimumov solnčnih peg. In zanimivo je, da odgovarja vsakemu minimumu solnčnih peg ena svetovna razstava, značilna za mirna leta. Svetovne razstave so bile v letih 1867, 1878, 1889, 1900 in 1911. Vsakemu maksimumu solnčnih peg pa odgovarja vojna: od 1870 do 1871 francosko-nemška vojna, od 1881 do 1884 Tunis, Sedan, Anam, Tonkin, l. 1895 madagaskarska vojna, 1905 maroška in 1914 evropska vojna. Če podaljšamo tabelo v najnovejšo dobo, imamo l. 1923., ko je bil minimum solnčnih peg, pariško razstavo, leta 1928. pa zelo poostren kitajski konflikt, ko je bila nevarnost nove vojne na pragu. Zanimivo bi bilo seveda vedeti, kaj bo ob prihodnjem maksimumu solnčnih peg, torej okrog leta 1939. To nam bo pa povedala bodočnost.

Stanovanje v pritličju.

— Ubogal sem vas, gospod doktor, in poskusil sem spat pri odprtem oknu.

— In ste srečno prišli ob pritisk na prsa?

— Ob pritisk ne, pač pa ob uro in denarnico.

Kaznilnica — hotel

Newyork je dobil novo ogromno poslopje, na zunaj podobno velikemu hotelu ali sanatoriju. V resnici pa gre za novo žensko kaznilnico. Pa ne samo zunanost, temveč tudi notranja oprema mnogo bolj spominja na hotel, kakor na kaznilnico v pravem pomenu besede. Okna balkona kaznilnice so obrnjena na cesto in brez običajnih mrež. Sobe se ne razlikujejo mnogo od hotelskih sob. V vsaki je pisalna miza, udoben naslanjač in mehka postelja. V vsaki sobi je tudi lep umivalnik s tekočo mrzlo in toplo vodo. V vsakem nadstropju je radioaparar, ki je na razpolago kazniljenkam, poleg tega pa še velika telovadnica.

Po pravici torej lahko govorimo o hotelu v kaznilnici. Zato so mnogi skeptiki mnenja, da se bo s to kaznilnico zločinstvo med ženskami povečalo, ne pa zmanjšalo. Uprava kaznilnice pa meni, da bo udobna kaznilnica blagodejno vplivala na moralno vzgojo kaznenk.

Dvoboj na pol metra

V Harifordu se je odigrala te dni tragedija, ki je zahtevala življenje dveh ljudi. Bivši župan se je spril zaradi nekega dekleta s poveljnikom mestne policije. Spor se je končal s hudimi razžalitvami in nasprotnika sta sklenila z dvobojem oprati svojo čast. Dvoboj, za katerega sta se odločila, ni bil sicer ameriški, pri katerem mora prvostvojnemu oditi v krtovo deželo oni, ki potegne črno kroglico, vendar je pa bil nevaden.

Pogoji so bili tako strogi, da sta imela oba nasprotnika zelo malo upanja, da bi odnesla zdravo kožo. Duelanta sta si položila levice na rame, v desnica sta pa držala pištole in na dan znamenje bi morala oba istočasno ustreliti. Tako se je tudi zgodilo, počila sta dva strela in duelanta sta se zgrudila mrtva.

SOKOLI! DOPISUJTE SAMO NA SOKOLSKEM PISEMSKEM PAPIRJU!

Obvestilo.

Podpisana Mara in Lojze Rebec v ljudo opozarjajo cenjeno občinstvo na otvoritev dne 3. oktobra t. l. popolnoma novo opremljene restavracije »GAJEV HRAM«

V GAJEVI ULICI ŠTEV. 9

v hiši Hranilnega in posojilnega konzorcija, poleg ljubljanskega nebotičnika. — Točila bova le prvostvna doljenjska, štajerska in dalmatinska vina in bova postregla z izvrstno domačo hrano po solidnih cenah. Zvečer na ražnju pečen prašiček. — Za obilen obisk se priporočava.

Žrebanje drž. razr. loterije

Včeraj, dne 29. in 30. septembra so bili v državni razredni loteriji izžrebani naslednji dobitki:

- 300.000 Din srečka št. 20.408,
 - 20.000 Din srečka št. 7.773,
 - 10.000 Din srečka št. 12.867, 16.159, 76.467, 62.611,
 - 4.000 Din srečka št. 26.048, 56.542, 90.902,
 - 2.000 Din srečka št. 3.177, 8.237, 11.118, 11.577, 9.986, 20.222, 21.028,
 - 21.826, 23.863, 23.744, 25.791, 25.944, 25.011, 28.031, 34.148, 35.106, 37.212, 37.770,
 - 39.863, 40.451, 41.767, 43.825, 45.296, 46.055, 47.231, 47.939, 50.214, 50.270, 51.545,
 - 52.918, 54.709, 56.846, 57.557, 54.683, 59.150, 63.045, 64.545, 65.519, 65.997, 69.549,
 - 75.132, 77.150, 78.472, 78.819, 87.315, 88.728, 90.426, 90.872, 90.915, 92.926, 95.707,
 - 99.701, 58.284, 58.537, 66.351, 68.655.
- Din 10.000 št. 56.052,
- Din 2.000 št. 47.421, 75.127, 96.675,
- Din 500 št. 1.862, 1.868, 8.031, 8.048, 8.099, 9.726, 9.750, 9.788, 9.789, 13.855,
- 13.858, 13.880, 17.939, 17.997, 19.145, 19.157, 19.190, 27.739, 27.763, 29.266, 29.273, 33.752,
- 33.790, 36.606, 36.638, 36.651, 37.783, 38.110, 38.144, 38.184, 39.535, 39.577, 46.625, 46.654,
- 46.663, 46.699, 47.436, 48.319, 48.325, 48.366, 49.419, 49.469, 49.490, 53.834, 53.847, 53.864,
- 56.048, 57.310, 57.340, 57.352, 57.353, 57.368, 58.834, 58.883, 59.517, 59.532, 59.590, 66.468,
- 66.473, 66.484, 67.544, 68.709, 68.721, 68.722, 68.733, 68.748, 68.763, 69.152, 69.160, 69.176,
- 69.194, 72.051, 73.755, 73.959, 73.973, 73.979, 75.091, 76.622, 67.641, 76.649, 76.656, 76.673,
- 77.229, 77.243, 77.244, 77.245, 77.253, 78.060, 78.088, 78.096, 81.291, 82.462, 82.500, 86.947,
- 86.972, 87.250, 87.252, 87.255, 87.929, 87.978, 89.137, 96.614, 96.833, 96.859, 98.193,
- 98.913, 98.953, 98.934, 98.958, 98.990, 98.994.

Zaradi telefonskega sprejemanja ne jamčimo za točnost števil. Za male dobitke izžrebane srečke zamenjamo za neizžrebane, tako da bodo mogli naši igralci nadaljevat igranje na visoke dobitke. Zamenjavali bomo neobvezno in samo toliko časa, dokler bo kaj neizžrebanih srečk na razpolago. Zamenjavajo bodo vršile tudi vse podružnice »Jutra« onim, ki so pri njih kupili srečke. Žrebalo se bo vsak dan skozi en mesec.

Opozarjamo naše igralce že sedaj, da je državna razredna loterija za prihodnje kolo znižala število srečk za polovico in bodo izgledi za dobitke zato znatno večji. Zato pa bo stala cela srečka za vsak razred Din 200.—, polovična Din 100.—, četrtinka pa Din 50.—.

Zadružna hranilnica r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znakov ne odgovorjamo. Najmanjši oglas Din 5.—

3-4 PLETILJE dobro izurjene, kakor tudi PLETILCA samostojnega delavca na Jaquard in intarzijskem stroju, ki zna tudi majhne reparature sam izvrševati, sprejememo. — Ponudbe naravnost na: S. Weinberger, Karlovec. 2734

Več pleskarskih in soboslikarskih pomočnikov samo prvostvne moči, SPREJMEM takoj. J. HLEBŠ, Ljubljana, Sv. Petra cesta 33

BUKOVA DRVA TREBOVELJSKI PREMOG pri št. »KURIVO« LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 53 (na Balkanu) Telefon 34-34

Sveže najfinejše norveško ribje oje iz lekarne Dr. G. PICCOLI-ja v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam. PEČARJE dobre in marljive delavce sprejem takoj v stalno delo Spona, Zagreb, Strossmayerov trg 8.

MORSKE RIBE! Danes in jutri sveže pošiljke! Prvostvna dalmatinska vina samo iz lastnih vinogradov s gostilni na dvorišču »Hotela Tratnik«. SUNARA.

PRŠUTE (prekajene surove šunke) pravi domači dalmatinski proizvod odlične kakovosti razpošiljamo po Din 40.— za kilogram franko-franko. A. Mitrović i sinovi, Split. 2744

Strojelski pouk dnevni in večerni tečaj. Učna ura 4 Din. Vpisovanje vsak dan. — Christofov učni zavod Ljubljana, Domobrnska c. 7. 7221

VINOGRADI pri Ljutomeru in Radencih, tri gosposke hiše, druga poljedelska zemljišča in gozdovi iz zapuščinske mase vojvodinje Arenberg, naprotaj v delih. — Ponudbe na: Dr. I. Benkovič, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 2 in notarju Požunu, Gornja Radgona. 2733

DENARNO BLAGAJNO večje, bodisi novo, ali že rabljeno v dobrem stanju, kupi občinsko poglavarstvo Njemci, srez Vinkovci. Ponudbe z opisom in po možnosti s sliko ali risbo je poslati takoj na navedeni naslov, glasovno razglašeno, ki je nabit na deski mestnega načelstva v Ljubljani. 2746

ŽIMO za modroce od najcenejše do najfinejše po tovarniških cenah prodaja RUDOLF SEVER, Ljubljana, Marjin trg št. 2

V restavraciji Miklič se toči prvostvni beli štajerski vinski MOŠT in doljenjska portugalka po Din 12.— liter

PEKARNO dobro idočo, z vsem inventarjem in stalnimi odjemalci, v lepem in prometnem trgu v Hrvaškem Zagorju proda Dragotin Lach, Zlatar. 2742

MORSKE RIBE Danes v večji izbiri dental, brancini, kalamari, švolje itd. na razne primorske načine. — Vino prvostvno, črni in beli mošt. Nove pošiljke. OPERNA KLET, Gledališka ulica št. 2.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Umrl nam je danes naš dobri, iskreno ljubljani mož, preskrbni zlati papa, sin, brat, svak in stric, gospod

EDVARD PIRNAT

trgovski poslovodja.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 3. oktobra 1931 ob 4. uri popoldne izpred mrtvaške veže splošne javne bolnice na pokopališču k Sv. Križu.

Sv. maše zdušnice se bodo brale v farni cerkvi sv. Janeza v Trnovem.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1931.

EMA PIRNAT, soproga — EDO, MARICA, BORČEK, otroci, in vsi ostali sorodniki.

Hranilnica dravske banovine

prej Kranjska hranilnica

Ljubljana Knaflijeva ul. 9

Obrestuje vloge po najvišji obrestni meri

Najvarnejša naložba denarja, ker jamči za vse vloge Dravska banovina z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo.